

El ədəbiyyatı xiridarı

Folklorşünas alim Elxan Məmmədli Borçalının qədim-qayım el-lərindən olan Faxralı kəndində sazın-sözün işığında dünyaya göz aç-mışdı. Hər dəfə görüşüb ünsiyyət tapanda danışığının axarı boyunca sözündən-söhbətindən ellərimiz boylanırdı. O, bu gün cismən aramız-da olmasa da, folklorumuzla, aşiqşünaslıqla bağlı gördüyü işlər könül sərvətimiz kimi ruhumuzun ağuşunda yaşayır.

İndi Elxan Məmmədli-nin sözünün və özünün ətri hopan kitabları da könül sərvətlərimiz sırasındadır. O, uzun illər Azərbaycan radio və televiziyasında “Bulaq”, “Ustadnamə”, “Sazın-sözün sehrində”, “Gözəlləmə” və “Sarıtel” verilişlərinin müəl-lifi və aparıcısı olmuşdur. Bu gün elxansevərlərin Atatürk Mərkəzində bir araya gəlmə-si də səbəbsiz deyildi. Onun “Saz üstündə köklənmişəm”, “Aşıq sənəti – dünən, bu gün və sabah”, eləcə də onun xa-tirəsinə həsr olunmuş “Sarı-tel” ünvanlı Elxan Məmməd-

li” kitablarının təqdimatı keçirilirdi.

Məslisin moderatoru akademik Muxtar Kazımoğlu dedi:

- Hələ 2006-cı ildə Elxan Məmmədlinin 60 illiyi münasibətilə xa-tirələrdən və məqalələrdən ibarət bir kitab nəşr olunmuşdu. O kitabda mənim də yazım var. Vəfatından sonra – Elxan Məmmədli haqqında söz deməyə daxili ehtiyac duyulduğundan, həmin kitabdakı yazımdan bir par-çanı xatırlatmağı və söhbətimi o parça üzərində qurmağı vacib sayıram. Bu, Elxan Məmmədlinin ustad folklorşünas kimi toplayıcılıq qabiliyyətini özündə ehtiva edir. O, aşiq yaradıcılığına, müasir aşiq mühitinə çox yaxşı bələd idi. Radio və televiziyada aşiq sənəti ilə bağlı çıxışları maraqla qar-şılanırdı. Söz xatirəyə söz demək onun təbiətinə yad idi.

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, Əməkdar elm xadimi, professor Məhərrəm Qasımlı Elxan Məmmədlinin həm bir insan, həm də folkloru-muzun daşıyıcısı kimi ən mühüm keyfiyyətlərindən söz açaraq dedi:

- Biz Elxan Məmmədli ilə 45 il bir yerdə işləmişik. Həmin illər ərzin-də onun sazın-sözün möhtəşəm bilicisi olduğunun dönə-dönə şahidi olmu-şam. O, gözəl saz-söz duyumu olan folklorçu idi. Təcnisləri, xüsusən də təcnis sənətkarlığını dərin məharət və həssaslıqla araşdırması çox yerində idi. Dissertasiya işi və onun əsasında hazırladığı monoqrafiyada da təc-nis sənətkarlığının daxili mahiyyət və qanunauyğunluğunu çox gözəl və səriştəli şəkildə təqdim edirdi. O, sözün həqiqi mənasında, aşiqşünas idi, klassik ustadlarla yanaşı, XX əsrdə Borçalıda, Göyçədə, Şirvanda, Naxçı-vanda, Dərələyəzdə, Gəncəbasarda, o cümlədən də Təbriz-Qaradağda, Ur-miyada, Zəncanda yaşayıb-yaradan ustad aşıqların ömür və sənət yolunu canlı şəkildə öyrənən yorulmaz araşdırmaçı idi.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Aşıq Əmrah Gülməmmədov, Hüseyn Saracılı, xüsusilə də Kamandar Əfəndiyev dəfələrlə Elxan Məmmədlinin əziz qonaqları olurdular. Ona görə də o, sazi-sözü, aşiq sənətini böyük həs-saslıqla mənimsəmişdi. Özü də bir növ aşiq ensiklopediyasına çevrilmişdi.

Akademik Muxtar Kazımoğlu bir neçə dəfə Elxan Məmmədli haqqın-da öz fikirlərini məclis iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı. O qeyd etdi ki, “Təcnis sənətkarlığı” adlı qiymətli monoqrafiyanı – fəlsəfə doktorluğu dissertasiyası kimi çox yüksək səviyyədə müdafiə edilən və Azərbaycan folklorşünaslığında xüsusi yer tutan bir əsəri ərsəyə gətirməkdə Elxan Məmmədliyə elmi qaynaqlar nə qədər gərək olubsa, onun ustad aşıqlarla ünsiyyətdən əxz etdikləri də bir o qədər gərəkli olub.

“Xalq qəzeti”nin baş redaktoru Əflatun Amaşov, professor Asif Hacılı, Milli Məclisin üzvləri Elnarə Akimova, Müşfiq Məmmədli, Əməkdar mə-dəniyyət işçisi Musa Nəbioğlu və başqaları bir-birindən isti, bir-birindən tərəvətli sözlərlə, söz sərraflı Elxan Məmmədlini qədirşünaslıqla xatırla-dıqlarını dilə gətirdilər. Daha sonra aşıqlar öz əlvən ifaları ilə tədbirə rəng qatdılar.

Tədbirin sonunda Elxan Məmmədlinin qardaşı, iqtisadçı alim Eldar Hüseynquluoğlu iştirakçılara öz təşəkkürünü bildirdi.

*Həzi HƏSƏNLİ,
şair-publisist*